

викладачів, так і з боку студентів. Подібні революційні моделі змін надають новий імпульс якісному розвитку освіти; вони ефективніші, доступніші, мають персональний підхід і з часом можуть де в чому перевершити традиційні методи.

М. В. Бормотова

ДУАЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ

Дуальна освіта (від лат. dualis — подвійний) — вид освіти, при якій поєднується навчання осіб у закладах вищої освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації. Термін «дуальна система» був введений у педагогічну термінологію в середині 60-х років минулого століття у ФРН як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання. Дуальність як методологічна характеристика професійної освіти передбачає узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки кваліфікованих кадрів певного профілю в рамках організаційно-відмінних форм навчання. Дуальна освіта передбачає зміну співвідношення навчального часу. Теоретичне навчання повинно займати лише 30 %, виробниче навчання та виробнича практика – 70 % навчальних годин.

Основне завдання упровадження елементів дуальної форми навчання – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих працівників, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом і підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання.

Протягом 2015—2017 років здійснювався експеримент з організації навчально-виробничого процесу з елементами дуальної форми навчання на базі трьох професійно-технічних училищ. У 2017-2018 роках розпочато впровадження елементів дуальної форми навчання в 52 закладах професійної (професійно-технічної) освіти в 25 регіонах за 54 професіями. Розглядається питання впровадження в системі вищої освіти.

Наприкінці січня 2018 року було прийнято Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти в Україні. Внесено зміни до змісту освіти і графіка навчально-виробничого процесу відповідно до запитів роботодавців з урахуванням вимог державних стандартів з конкретних робітничих професій; розроблено 19 проектів освітніх стандартів на основі компетентнісного підходу та блочно-модульної побудови навчального процесу; розпочато тісну співпрацю з роботодавцями з метою розширення кількості закладів професійної (професійно-технічної) освіти, переліку професій для упровадження елементів дуальної форми навчання у 2018-2019 навчальному році у понад

100 закладів освіти та збільшення переліку робітничих професій, за якими здійснюється підготовка з елементами дуальної форми навчання.

Перевагами дуальної освіти виступає тісний взаємозв'язок навчального процесу з потребами роботодавця та орієнтація на потреби виробництва та ринку праці. Але впровадження ефективної дуальної освіти вимагає ряду умов, а саме наявності вільних робочих місць для майбутніх фахівців того чи іншого рівня. Для організації ефективної дуальної освіти насамперед повинні бути створені відповідні економічні умови. Просте копіювання закордонного досвіду не матиме ніякого сенсу і не призведе до підвищення якості підготовки спеціалістів. Як свідчить досвід, у сучасних економічних умовах закладам вищої освіти організувати якісне проходження практики майбутніх бакалаврів вкрай важко, і вона частіше носить формальний характер без реального отримання практичних компетенцій, оскільки на підприємствах нема потреби в нових фахівцях. На наш погляд, впровадження дуальної освіти, яка потребує відведення 70 % навчального часу на виробниче навчання та виробничу практику, для підготовки бакалаврів у більшості галузях економіки України є передчасним і тільки дискредитує цю ідею.